

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike — Inzerati do 80 petiti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petiti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knapjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Snovanje fašističnega bloka:

Trojni pakt Berlin—Rim—Tokio

Danes so v Rimu podpisali pakt, ki je naperjen proti Rusiji — Italija in Nemčija sta se obvezali, da bosta napadli Rusijo, če se zaplete v vojno z Japonsko

RIM, 6. nov. br. Snoči je bilo uradno objavljeno, da bo danes v palači Venezia svedčano podpisan trojni pakt med Nemčijo, Italijo in Japonsko za skupno borbo proti komunizmu. Kakor znano, sta najprej sklenili tak pakt Nemčija in Japonska. Ze takrat se je govorilo, da se bo pozneje pridružila tudi Italija, ki pa je takrat imela še gotove pomisleke. Sedaj pa so se mednarodni odnosi zaokrenili tako, da smatrajo fašistične države tesnejšo medsebojno zvezo za neobhodno potrebno. Pogajanja za pristop Italije so se vodila že deli časa. Vodil jih je Ribbentrop kot posebni pooblaščenec kancelarja Hitlerja. Pogajanja so bila večeraj končana in danes dopoldne bo novi pakt svedčano podpisan. Za

Italijo ga bo podpisal Mussolini, za Nemčijo Ribbentrop, za Japonsko pa rimski poslanik Hota.

Ta pakt je naperjen očitno proti Sovjetski Rusiji. V poučenih krogih celo zatrjujejo, da vsebuje poleg običajnih določb o skupni borbi proti komunizmu še tajni dodatek, po katerem se Nemčija in Italija obvezujeta, da bosta napadli Sovjetsko Rusijo, če bi se Rusija zapletla v vojno z Japonsko.

Istočasno je bil podpisan tudi novi italijansko-japonski trgovinski dogovor, po katerem se Japonska obvezuje, da bo kupovala bombaž in druge potrebščine v Abesiniji, Italiji pa bo dobavljala industrijske surovine.

BERLIN, 6. nov. br. V berlinskih krogih z velikim zadovoljstvom pozdravljajo sklenitev trojnega pakta ter si obetajo od njega velike koristi. Predvsem računajo na to, da bosta sedaj Italija in Japonska z vsemi sredstvi podprli nemške zahteve po vrnitvi kolonij, ker sta na tem tudi sami zainteresirani. Če se ta akcija posreči, bo fašistični blok razpolagal z dovoljnimi zalogami surovin in bo v tem pogledu popolnoma neodvisen od uvoza iz drugih držav. Na drugi strani pa bo ta pakt okreplil položaj Japonske na Daljnem vzhodu, ker bo imela zavarovan hrbet v Evropi in se ji ni več bati napada s strani Sovjetske Rusije.

Vojaška diktatura na Japonskem

Vrhovno oblast v državi dobi vojaški kabinet, kateremu bo podrejen kronski svet, vlada in parlament

TOKIO, 6. nov. z. Pogajanja za sestavo posebnega vojaškega kabineta, ki se bo nazival »glavni stan mikada«, so končana. Ustanovitev tega kabineta bo objavljena 10. novembra. Ta kabinet bo predstavljal najvišjo oblast v državi, kateri bo podrejena vsa državna uprava. Člani tega kabineta, ki bo formalno pod predsedstvom mikada, bodo vojni in mornariški ministri, šefi generalnega in admiralskega štaba ter nekateri vodilni generali. Temu kabinetu bo podreje-

na vlada, kronski svet in parlament. Nič ministriški predsednik knez Konoe ni član tega vrhovnega kabineta, marveč ga bodo po potrebi pritegnili k posvetovanjem. Splošno smatrajo ustanovitev tega kabineta za vojaško diktaturo, ker se odslej brez pristanka vojaških krogov ne bo moglo ničesar ukreniti samo na vojaškem, marveč tudi na notranjem in zunanjem političnem polju. Vajen bo tudi vpliv tega kabineta v gospodarskem pogledu.

Nemško-poljska manjšinska pogodba

Z novo pogodbo je uveden enak postopek za narodnimi manjšinami v Nemčiji in Poljski

VARSAVA, 6. nov. r. Večera je bila med Poljsko in Nemčijo podpisana pogodba, ki ureja v medsebojnem razmerju položaj narodnih manjšin. Obe državi sta prišli do spoznanja, da bo ureditev tega vprašanja pripomogla k izboljšanju prijateljskih odnosov. Pogodba sloni na načelu, da se morajo zagotoviti narodnim manjšinam v obeh državah enake pravice. S to pogodbo se obvezujeta Poljska in Nemčija, da bosta spoštovali narodnostne pravice svojih narodnih manjšin in se odrekata vsakemu nasilnemu raznarodovanju. Vsakemu pripadniku narodne manjšine je priznana pravica, da se svobodno opredeli in

morajo oblasti njegovo narodnostno opredelitev v vsakem pogledu spoštovati. Zlasti se ne sme na mladoletne pripadnike narodnih manjšin izvajati nikak pritisk, da bi se odtujili svojememu narodu. Narodne manjšine imajo pravico do svobodne uporabe svojega jezika tako v medsebojnem obnavljanju kakor v tisku in na javnih zborovanjih. Narodne manjšine ne smejo zaradi svojih narodnih običajev niti v zasebnem, niti v javnem življenju trpeti nobene škode. Narodnim manjšinam se priznava pravica svobodnega združevanja na kulturnem in gospodarskem polju ter smejo v to svrhu ustanovljati in vzdrževati vse

vrste šol. Tudi v verskem pogledu se z jamči narodnim manjšinam svobodna uporaba njihovega jezika in njihovih običajev. Ustanovljati smejo svoje verske in cerkvene organizacije in se svobodno udeleževati na karitativnem polju. Narodne manjšine se tudi ne smejo ovirati v poklicnem in gospodarskem udejstevovanju. V tem pogledu uživajo popolnoma enake pravice kakor pripadniki večinskega naroda in velja to zlasti tudi v pogledu pridobivanja posestev in zemljišč. Nasprotno pa so narodne manjšine obvezane k lojalnemu zadržanju do države, kateri pripadajo.

Turčija se brani Židov

ANKARA, 6. nov. br. Turškemu parlamentu je bil predložen zakon, ki ima za cilj omejitev priseljevanja Židov. Zakon določa, da Židje v Turčiji ne morejo dobiti niti domovinske, niti državlanske pravice. Državljanstvo se sme Židom podeliti le v izrednih primerih in to le na predlog ministrskega sveta. V takem primeru mora predsednik republike podeliti državljanstvo kot posebno priznanje in odlikovanje.

V Mehiki zaplenjena posest družbe Standard Oil

NEWYORK, 6. nov. AA. Dopisnik »New York Timesa« poroča iz Mexica, da je predsednik Cardenas v državi Mehiki zaplenil 350.000 ha zemljišča, ki je kot ležišče petrolejskih izvirov pripadalo družbi Standard Oil. To zemljišče je le del 2 milijonov ha, ki je zelo bogato na petrolejskih izvirih. Vsa ta zemljišča so bila že s prejšnjimi ukazi nacionalizirana. Vlada je tudi zasegla v državi Tabasco neki francoski družbi 500.000 ha, ker petrolejska družba ni pravočasno obnovila koncesije. To dokazuje, da hoče predsednik Cardenas postopno izključiti ameriške in angleške petrolejske družbe iz Mehike.

teri so imeli Nemci v kemični industriji sigurno prvenstvo, pa je pokazal da se samo s pomočjo kemije ne more izvozovati dokončna zmaga.

Zaloga ostalih kovin so v Nemčiji, kakor v Italiji tako zreducirane, da bi mogli izhajati kvečjemu leto dni pri načinu moderne materialne vojne. Dovolj imata samo aluminija.

Železne rude ima Nemčija jedva eno šeststinko celotne uporabe. Nemčija sicer računa na švedsko rudo, ki jo je dobivala iz Švedske tudi med svetovno vojno, toda medtem so se politične prilike na Švedskem tako spremenile, da danes ni mogoče več resno računati na dovoz švedske železne rude v Nemčijo. V primeru oboroženega konflikta med fašističnimi državami in zapadno demokracijo kako se misli preskrbeti Italija z železno rudo, je danes že skrivnost njenih gospodarskih strategov.

Zaloga surovin, potrebnih za vojno industrijo, so danes v Nemčiji skoraj docela izčrpane zaradi njenega intenzivnega oboroževanja. Italija je v tem oziru nekoliko boljše založena.

V primeru vojne bi morali Italija in Nemčija takoj spočeti poseči po merah, ki smo jih doživljali med svetovno vojno že po letu 1917. Na ta način pričeta vojna je že v naprej izgubljena vojna.

Nič manjše težave niso s prehrano. Nemčija manjka 20 odstotkov potrebnih živil, Italija pa okoli 25 odstotkov. V primeru vojne morata obe državi računati s sigurno blokado.

Za države, ki imajo močne vojne mornarice in dovolj zlatih rezerv, preskrba s surovinami in živili ne predstavlja posebno zapletenih nalog. S suhim zlatom je mogoče tudi med vojno vse kupiti Rezerve zlata, s katerimi razpolagata Nemčija in Italija v primeru z demokratskimi velesilami, ne zadostujejo niti za pol leta moderne vojne.

—XY—

Banka Slavija

zgradi palačo

Stavbišče ob Tyrševi cesti in Gajevi ulici je plačala po 2000 din m²

Ljubljana, 6. novembra. V vrsti palač, ki so jih začeli letos zidati v Ljubljani ali vsaj kopati temelje zanje, je tudi poslopje banke Slavije, ene najstarejših naših zavarovalnic, ki je bila sicer ustanovljena že s češkim kapitalom, a je po prevratu prešla v naše roke in ima centralo v Ljubljani, podružnice pa po vseh večjih mestih Jugoslavije. Danes prinašamo načrt in podrobnosti nove palače, ki bo po svojem obsegu med najvišjimi in tudi najlepšimi v Ljubljani.

Za novo palačo, ki bo stala ob Tyrševi cesti in Gajevi ulici, so pričeli že v septembru kopati temelje na svetu nekdanjih Tomažičevih dedišč, ki ga je pozneje odkupil inž. Dukič, ter prodal zavarovalnici Slaviji. Prodano zemljišče meri 1100 m² in je ena najdražje plačanih parcel v Ljubljani, saj je dala Slavija zanj nad 3 milijone din. Ker bo nova stavba v smislu regulacijskega načrta pomaknjena za celih 12 m od sedanje Tyrševe ceste v pravi črti z nebotičnikom, izgubi tako zavarovalnica okrog 650 m² sveta in bo torej veljal m² stavbišča okrog 2000 din. Banka se je morala odločiti za ta nakup in veliko investicijo,

saj so njeni dosedanja prostori v Gosposki ulici pretesni in tudi ne ustrezajo več sodobnim zahtevam, zlasti ne v kupčijem pogledu, kajti središče našega mesta za kupčijo, trgovino in promet, je le središče okrog glavne pošte. Da je tako, najbolje dokazuje dejstvo, da se je za trgovske in poslovne lokale, ki bodo v pritličju nove palače, že dozdaj javilo okrog 60 interesentov!

Nova palača bo ob Tyrševi cesti dolga 31, ob Gajevi 39, v novi projektirani zvezni ulici med Gajevo in Puharjevo ulico 31 m, visoka pa to 30 m, celo nekoliko višja od palač Dukičevega bloka. Temelje zanjokopljajo 9 m globoko, ker bo mestoma dvojno podkletena. Stavba bo imela pritličje in šest nadstropij ter podstrešje. V pritličju bo ob Tyrševi cesti in Gajevi ulici devet modernih trgovskih lokalov, ki so že vsi oddani. Stranski trakt ob zvezni ulici je banka do tretjega nadstropja rezervirala za svoje uradne prostore, vse prvo nadstropje za poslovne prostore in pisarne, a v vsej palači bo na razpolago 38 dvo- in trosobnih, z vsem komfortom opremljenih modernih stanovanj.

Palača bo grajena po najnovejših pridobitvah moderne tehnike in bo imela nekaj posebnosti, ki jih še nima nobena druga stavba v Ljubljani. Ena teh je zlasti naprava izolacijskega jaška ob vogalu Tyrševe ceste in Gajeve ulice. Ta jašek bo zadržal in preprečil vse sunkne in tresljaje, ki jih povzročajo zlasti tramvajski vozovi in težki tovorni avtomobili. Praktično je projektant inž. arh. Ivo Medved rešil tudi nekatere druge probleme, tako instalacije, ki bo izpeljana skozi poseben stebel med

dvema nosilnima stebroma, na poseben način pa je tudi uredil napravo za oddajo smeti. K vsakemu stanovanju je priključena majhna loggija, iz katere je napeljana široka cev v pritličje, skozi katero bodo lahko spuščali smeti v poseben jašek na dvorišču. To je zelo smotno in higienično. V sobah bosta tudi že zvidani po dve omari. Palača bo imela centralno kurjavo, elektriko, plin in tri dvigala. Glavni vhod z dvema stopniščema bo nasproti nebotičnika, a drugo stopnišče s Tyrševe ceste. Statične račune in načrta za armaturo je napravil priznani naš statik inž. g. Stanko

Dimnik, načrte za centralno kurjavo, vodovod, plin in sanitarno opremo inž. Likar, načrt za elektrotehnične instalacije, za neon in dvigala pa univ. prof. Horvat in inž. Vajda.

Če bo vreme ugodno, bodo palačo gradili voo zimo in upajo, da bo do jeseni 1938 v surovem stanju pod streho, popolnoma opremljena in izročena svojemu namenu pa bo leta 1939. Nova palača, ki dela čast projektantu inž. Medvedu, bo Ljubljani v okras in ponos; z njo bo znatno pridobila Tyrševa cesta na širini in v estetskem pogledu.

Politični obzornik

Taki so Čehi!

Českoslovaška republika ima fond, iz katerega vsako leto podeljuje državne nagrade v znesku okrog 10.000 Kč poednim pisateljem in umetnikom, ki so se v preteklem letu posebno odlikovali s svojimi deli. Letos je dobil tako nagrado tudi član drame Narodnega divadla Jaroslav Prucha. Od te nagrade pa je Jaroslav Prucha vrnil 5000 Kč vojnemu ministru Machniku s tem pismom: »Velečeni gospod minister! Ob letošnjem državnem prazniku 28. oktobra sem bil odlikovan z državno nagrado za dramsko umetnost. Odločil sem se v tej za državo tako težki dobi vrniti 5000 Kč naši državi s svojo iskreno zahvalo in s prošnjo, da se ta denar porabi v obrambo svoje naše prekrasne domovine, demokracije in s tem tudi naše kulture.« — Jaroslav Prucha je gledališki igralec, star 39 let. Bil je skromen delavec. Ker je čutil v sebi posebno nagajenost za gledališko umetnost, je jel nastopati po raznih gledaliških odrih na deželi in se posvetil z vso ljubeznijo tej umetnosti. Često je trpel, samo da se je mogel izpopolniti v svoji stroki. Zaslovel je kmalu kot odlični igralec in se mu je končno odprla pot v Narodno divadlo. Tu je sedaj eden najboljših čeških igralcev in je kot tak dobil letos tudi najvišje odlikovanje, ki ga more dobiti češkoslovaški umetnik. Z ozirom na ta krasen vzgled idealnega rodoljuba piše »Česke slovo«: »S tem krasnim dejanjem je dal zgled mnogim, ki so v državi in po zaslugi države si pridobili v drugih strokah svoje ga udejstevovanja ne samo simbolične, marveč tudi gnotne uspehe. To je obenem tudi lekcija onim imovitim intelektualcem, ki so pozabili na glavno nalogo razumnikov med narodom, da dajejo vzgled narodnega navdušenja in narodne poštrevnosti. Svojo prekrasno domovino, demokracijo in kulturo moramo danes braniti z vsemi silami. Verujemo, da je v Pruchovem dejanju od-

jeknil glas vsega našega pokolenja.« — Taki so Čehi! Kako daleč smo mi za njimi!

O nekrščanskem in nečloveškem postopanju

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« objavlja pod tem naslovom to-le, z debelimi črkami tiskano beležko: »Capljina, 3. novembra. V Lučah pri Ljubnem, srez Gornjigrad v dravski banovini ni pravoslavni vernikov in tudi ni — jasno — pravoslavnega pokopališča. Preteklo leto je bil v tem kraju v službi Mirko Sijerković, orožniški narednik. Njega je zadela velika nesreča, od katere je večja samo ta, današnja, kakor pravi sam Sijerković. Preteklo leto mu je umrl otrok. Ker ni pravoslavnega pokopališča, je župnik na prošnjo dovolil, da dete pokopljejo na katoliškem pokopališču. In vse bi se lepo rešilo, ako bi interesi službe ne zahtevali, da je bil Sijerković premeščen v Domanjce. Sijerković je postavil spomenik svojemu detetu in odšel na svoje novo službeno mesto. Toda čim je Sijerković odšel, je župnik Jurij Mikulčič ukazal, da se spomenik odstrani in grob zravna z zemljo, »ker za pravoslavne ni prostora na katoliškem pokopališču.« je rekel župnik.

JRZ, cerkev in dneva politika

Glavno glasilo JRZ beogradska »Samouprava« objavlja to-le zanimivo notico: »Naši bratje Hrvati ljubijo parade. Oni so izmislili celo blagoslov strankarskih obdvorov z zastavami in cerkvenimi ceremonijami. Kaj takinega se ne dogaja nikjer na svetu. Cerkev se ne sme mešati v vprašanja dnevnice politike, ker ona mora stati nad strankami in izven strank.«

Borzna poročila.

Curih, 6. novembra. Beograd 10.—, Pariz 14.635, London 21.5275, Newyork 430.75, Bruselj 73.30, Milan 22.70, Amsterdam 238, Berlin 173.85, Dunaj 80.20—81.60, Praga 15.05, Varšava 81.75, Bukarešta 3.25.

Kdo bo zmagal v bodoči vojni

Odločale bodo predvsem surovine, zadostne zaloge živil in zlata

V svetovni vojni so se najboljši vojaški strokovnjaki, zbrani v vseh mogočih generalnih štabih vojujočih se vojska, naučili mnogo novega. Najvažnejši nauk, ki ga je dala svetovna vojna pa je bil, da je za srečen izid vojne prav tako važen gospodarski vojni potencial, kakor vojaški. Do zob oboroženi stoedstotni militaristični centralni velesili sta morali končno izgubiti svojo igro napram vojaški povsem nepravilni Angliji in Ameriki, ker sta bili ti dve gospodarsko daleko močnejši. Zaradi tega je osnovalo vrhovno vodstvo nemške vojske takoj po zaključku svetovne vojne poseben oddelk za nalogo, da skrbi za gospodarsko pripravo vojne.

Kakor v svetovni vojni, tako bo tudi v bodoči evropski vojni zmagal tisti, ki bo razpolagal z največjimi zalogami surovin in najmočnejšo industrijo. Glavni predmeti, brez katerih ni moderne materialne vojne sploh ni mogoče misliti, so: jeklo, premog, nafta, dušikovi proizvodi in zlato. Sprito današnja položaja v Evropi je zanimivo primerjati kapaciteto fašističnih držav z kapaciteto držav, ki bi prišle v poštev kot nasprotnice v morebitnem konfliktu. Pri tem pristajemo za vsak slučaj k fašističnim državam še Japonsko, ki je z njimi zelo tesno povezana.

Fašistične države producirajo letno 25 milijonov ton jekla, 196.000.000 ton premoga, 1.600.000 nafte, 720.000 ton dušikovih proizvodov. Zlata pa imajo v zalogi svojih Narodnih bank: Nemčija okoli eno milijardo 56 milijonov Din, Italija sedem in pol milijarde Din. Japonska pa okoli 15 milijard Din.

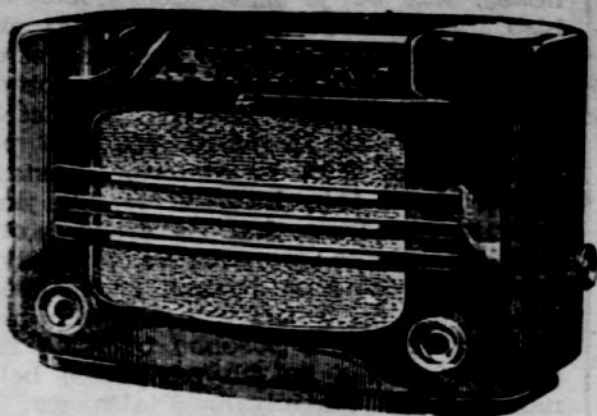
Po dosedanjih prilikah bi mogli računati, da bi se postavile v obrambo Anglija, Francija, Zedinjene države in Sovjetska unija.

Te države producirajo letno 78.300.000 ton jekla, 840.000.000 ton premoga, 212.446.000 ton nafte in 537.000 dušikovih proizvodov. Zlata pa imajo skupaj v tresorih svojih Narodnih bank za 672 milijard in 750 milijonov din.

Te številke govore dovolj zgovorno. V najvažnejšem poglavju — jeklu — je jeklena os Rim—Berlin vse preje kakor iz jekla. Poleg tega je treba računati s tem, da leži produkcija jekla skoraj izključno na ravninah Nemčije. Italija in Japonska v tem pogledu ne prideta niti v poštev. Posebno Italiji manjka vsega, kar je danes potrebno za materialno in tehnično vojno. V primeru vojnega konflikta bi morala Nemčija angažirati velik del svoje industrije za kritje italijanskih potreb, če bi hotela držati italijansko vojsko s tehničnim materialom nad vodo. Sprito pomanjkanja surovin, s katerim se mora boriti Nemčija, predstavlja preskrba italijanske vojske z nemškimi industrijskimi proizvodi že danes neresljivo vprašanje. Sicer pa sodijo mnogi nemški vojaški strokovnjaki, da bi postala Italija v primeru vojne le prekmalu prebudo breme za Nemčijo.

Z nafto razpolagata v dovolni meri samo Sovjetska Rusija in Zedinjene države. Po izkušnjah iz svetovne vojne je gotovo, da bi bila ameriška nafta na razpolago demokratskim državam, ki bi jo lahko plačale z zlatom in tudi prepeljale preko morja pod zaščito svojih vojnih mornaric. Italija in Nemčija ne moreta v nobenem slučaju računati na ameriško nafto.

Nemčija in Italija sta bogato preskrbljeni samo z dušičnimi proizvodi. Tudi na drugih poljih kemične industrije sta obe državi na višini, ki odgovarja kapaciteti demokratskih držav. Potek svetovne vojne, v ka-

PHILIPS SINFONIJSKA SERIJA „38“ JE VIŠEK RADIO TEHNIKE!

Najboljša kakovost!

Lepa oblika!

Nizke cene!

Plačila na 18 mesecev!

Ogled in predvajanje brezobvezno in brezplačno pri

PHILIPS RADIO

zastopstvo

H. SUTTNER — Ljubljana — Aleksandrova c. 6.

Barkarola 461 4+1cevn superpozicijski prejemnik — skala z izpisanimi imeni postaj — selektivnost 9kHz — 9 Watina končna pentoda — 3 valovna območja: 16.7 — 51 m, 195 — 585 m, 720 — 2000 m. — Naplačilo Dtn. 333.— in 18 obrokov po Dtn 225.—

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklci, izjave beseda Dtn 1.— davek posebej
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

Prilika

ugodnega nakupa trenčkotov, hubertusov, obleke, perila itd
PRESKER
Sv. Petra cesta 14.

SLADKI

sadni mošt, liter 4 din, toči v Ljubljani edino Jeraj. Sv. Petra c. 38. 2547

BARVANJE LAS

specialno izvršuje v vseh nijanah Frizerski salon »Rakare«, Prešernova ulica 7., nasproti slaščičarne »Košake«. 46-2

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vzenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Ljubljana«, Gospodarska cesta 12

GOSTILNA MARTINC priredi jutri za svoje goste domačo zabavo. Pridite tudi vi! Na izbiro štajerska in dolnjska vina, dobavljena od priznanih vinogradnikov. Domače koline! 2572

DIJASKI INTERNAT učiteljskega doma v Ljubljani, Zibertova 27, sprejme še 1 gojenca. Pojasnila daje uprava internata. 2583

PRALNICA »MAJA« Ljubljana, Kolodvorska ul. 23 se nahaja od 1. novembra 1937 pod novim vodstvom in pere, čisti in lika strogo strokovnjsko. Za ceni naročila se toplo priporoča. 2588

Posteljne mreže

izdelujem iz pobakrene in pocinkane žice vseh velikosti. Iste sprejemam v popravilo po najnižji ceni.

Alojz Andlovic

Rimska c. 2 — Gregorčičeva 5

STANOVANJA

Beseda 1.— Din, davek posebej.
Najmanjši znesek 15 Din

VEČJI PROSTOR

skladišče, šupo ali hišo, vzamem v najem. Ponudbe pod »77« na upravo »Slov. Narod«. 2585

SOBO

s štedilnikom in posebnim vhodom oddam s 1. decembrom. Glince VII-2. 2575

STANOVANJE

soba in kuhinja, se takoj odda za 200 din. Rožna dolina, cesta IX. št. 7. 2586

DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

MOŠKI

ki trpite za seksualno neurastenijo, impotenco oslabele funkcije spolnih žlez itd., poskusite

OKASA

100 tablet Din 220.—
50 tablet Din 110.—
Dobijo se v vsaki lekarni.

Lekarna
Mr. Rožman
Beograd — Terazije 5

BLAGAJNČARKA

20letna, simpatična, išče službe prodajalke pri katerikoli trgovini v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Blagajničarka«—600 din. 2590

ŠOFERJA

rabite? — Za stalno ali sezono? Zahtevajte istega pri šoferjskem društvu »Volan« za dravsko banovino v Ljubljani, Cankarjevo nabiranje 7-1. Neorganizirani šoferji, pristopite! Jutri od 10. do 12. predpoldne dobite vse informacije v društvenih prostorih. 2587

PO SOLIDNIH CENAH VAM NAPRAVI IN POPRAVI

vse tapetniške izdelke

SITAR KARL

Wolfova 12 (dvorišče) — Telefon 28-10

URE—BUDILKE

SREBRNINO

ZLATNINO

dobite v največji izbiri pri

H. Suttner

Ljubljana 5

Zahtevajte brezplačni cenik!

Naznanilo!

Vljudno naznanjam, da sem prevzela popolnoma renovirano restavracijo »Frankopanski dvor« (Reinighaus) v šiški v Frankopanski ulici št. 5.

Zagotavljam, da bom — kakor do sedaj v gostilni pri »Kmetu« — točila tudi v sedanjih prostorih najboljša šibeniška in viška vina ter vodila nadalje priznano dobro kuhinjo. Posebej opozarjam cenj. občinstvo še na

sveže morske ribe

in na polenovko, ki bo na razpolago vsako sredo in petek. Za obilen obisk se priporoča

Duma Stošić

čevlji

otroški vseh vrst po zelo ugodnih cenah od 30 Din naprej. Moški boxlak, sportni, štrpaci po vseh cenah od 115 naprej. Ženski elegantni od 60 Din naprej. S mučarski zbiti ali šivani od 140 Din naprej v vseh najnovejših raznoterostih. Vse blago je samo iz prvovrstnega usnja (brez papirja).

TRGOVINA ČEVLJEV, preje Dunajska c. »Pri Pollaku«, sedaj »TRIUMF«, Kolodvorska ulica 11.

OTROŠKI VOZIKI, DVOKOLESA, ŠIVANI NAJNOVEJŠIH MOTORJI, SPOREJ, MODELOV TRILISTNIH POGONSLIV, PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI »FRANKO«

„TRIBUNA“ F. BATJEI
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

ČEVLJE, domače delo, po nizkih cenah, kupite najbolje pri

FRED WABRA

zaloga in popravilnica čevljev — LJUBLJANA, GOSPO-SVETSKA 13 (Kolizej), kamor sem se preselil iz Rožne doline VIII/11 ter prevzel zalogo od g. Antona Mohoriča, Ljubno. — Prevzemam popravila vseh vrst ter izdelujem

ortopedična obuvala

Odprodaja izven sezonskih čevljev po globoko znižanih cenah. Vsem cenjenim odjemalcem se zahvaljujem za dosedanje naklonjenost z vljudno prošnjo, da me priporočijo v krogu svojih znancev.

FRED WABRA
zaloga čevljev in popravilnica
Ljubljana, Gospodarska c. 13 (Kolizej)

Mislil je, da je njegova srajca bela...

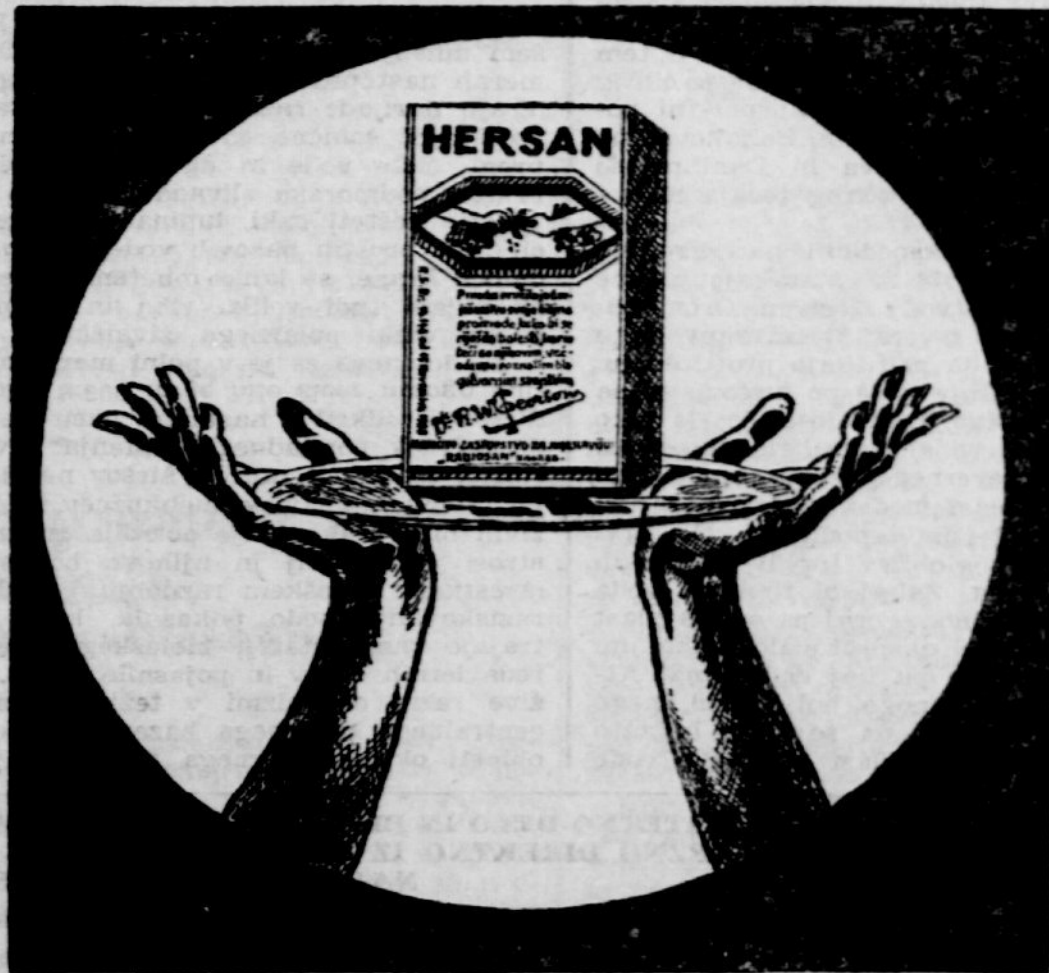

...dokler ni našel ovratnika, ki je bil opran z Radionom.

Ne trudite se pri pranju z različnimi drugimi pralnimi sredstvi, ker samo z Radionom oprano perilo postane snežnobelo. Učinek Vas bo presenetil! Dobro Schichtovo milo, prepojeno s kisikom, pronica skozi tkanino in odpravi brez vsakega mencesja vso nesnago. Ne zadovoljite se s sredstvi za pranje, pri katerih se morate na vso moč truditi, da postane perilo belo, temveč uporabljajte Radion, pa boste imeli z lahkoto »Radion-belo« perilo. Razloček bo očiten, če primerjate perilo. Perilo oprano z Radionom bo ostalo vedno snežnobelo. Razen tega bo bolj trpežno, ker Radion varuje perilo.

Schichtov
RADION
pere sam

HERSAN ČAJ

DELUJE

dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvic. Pomaga pri arteriosklerozi in hemoroidih.

OLAJŠUJE

muke in boli pri revmatizmu in bolečinah v kosteh.

UBLAŽUJE

obolenja pri mesečnem perilu in menli.

ODSTRANJUJE

motnje debelitve in vas dela vitke.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Reg. S. br. 19.830.1933

NAJBOLJŠI TREBOVELJSKI

premog brez prahu, KOKS, SUHA DRVA.

L. POGAČNIK
Bobovičeva 5 — Telefon 20—59

Inserirajte

v

„SLOV. NARODU“

Življenje okrog severnega tečaja

Zgodovina znanstvenega dela na severnem tečaju — Kaj so dosegli Rusi

Že šest mesec preživljajo štirje ruski raziskovalci na plavajoči ledeni gori. Ustrašili se niso ne tavanja ledu, ne dežja, ne polarnega mraka, ne polarne noči in zime, ki se naglo bliža. Dan za dnem pridno delajo, zbirajo važne znanstvene podatke, pošiljajo jih po radiu znanstvenim zavodom in že zdaj se kaže, kako velikega pomena bo njihovo delo za znanost. Izvzemši ozek krog znanstvenikov se svet niti ne zaveda važnosti in pomena tega dogodka, najvažnejšega v zgodovini raziskovanja polarnih krajev. Zdjati niti približno še ne moremo oceniti posledice, ki jih bo imelo uspešno prodiranje Rusije v polarne kraje za njo samo in posredno tudi za ves svet, saj je oblast okrog severnega tečaja kotel, kjer se kuha vreme za vso severno poloto. A ne samo na polju vremenoslovja, temveč tudi v drugih panogah znanosti pomeni delo Rusov na ledeni gori velik korak naprej.

Spomenik raziskovalca Pearyja

Prof. V. Bogorov opisuje v moskovski »Pravdi« zgodovino znanstvenega dela na severnem tečaju. Raziskovanja predhodnikov Papaninove stanice na ledeni gori. Ko je spustil polarni raziskovalec Peary na severnem tečaju svinčenko, je padla 2742 m globoko, ne da bi dosegla morsko dno. Ledeni ocean je bil mnogo globlji. Na to dognanje se je prav za prav omejilo znanje svetovne vede o globinah Ledenege oceana v polarni oblasti. Vsi poskusi proučiti oceanografijo v sredini polarnega bazena so se izjalovili. Ladji »Fram« (1893 do 1896), ki je zamrznila v ledu, podmornici »Nautilus« (spomladi 1931) in ledolomilcu »Sadko« (1935) se je sicer posrečilo izmeriti velike globine, toda delokrog teh in drugih ekspedicij je bil preveč oddaljen od tečaja. Kaj se godi na tečaju, je ostalo vedno zagonetno.

Sele zdaj se odkriva tajna centralne Arktide. Junaški ruski raziskovalci odkrivajo z močnim reflektorjem vede tajne prirode v oblasti severnega tečaja. Njihova opazovanja so izrednega pomena. Že prvo merjenje globine morja blizu tečaja je pokazalo, da je morje globoko 4290 m. Ledeni ocean je torej zelo globok. S tem so bile ovržene razne domneve, da je okrog severnega tečaja zemlja. Transpolarni poleti Čkalova, Bajdukova in Beljakova, pa tudi Gromova, Jumaševa in Danilina so potrdili, da v oblasti okrog tečaja ni nobene zemlje.

Po Nansenovi ekspediciji na »Fram« so mnogi mislili, da se pretakajo glavne plasti atlantskih voda tostran Grenlandskega morja od severa Spitzbergov dalje proti vzhodu in da pritiskajo proti otočju. Že prve preizkušnje vode po širšovi so pa ovrgele to domnevo. Izkazalo se je, da teko tople atlantske vode precej globoko skozi oblast okrog severnega tečaja in da tvorijo posebno oblast med mrzlimi zgornjimi plastmi in toplejšimi spodnjimi. Na prvi pogled se zdi poglavitve toplih atlantskih voda paradokсна. Zakaj bi toplejša voda pritiskala v globlino, zgoraj pa ostala plast mrzle vode? To bi nasprotovalo fizikalnim zakonom. Stvar je pa kaj enostavna. Atlantske vode so mnogo bolj slane, nego polarne, kar pomeni, da so težje in zato pritiskajo proti dnu. Plast atlantske vode

okrog severnega tečaja je zelo močnata. Papanin, Krenki, širšov in Fedorov pišejo v svojem obsežnem, po radiu poslanem poročilu:

»Celotna slika je takale: Od 250 do 600 m globoko teče topli tok atlantskega izvora s temperaturo nad ničlo. 750 m globoko se približuje temperatura ničli, še globlje pa polagoma pada.«

Tako teče skozi osrednji bazen ogromen tok tople vode, širok več sto metrov. Če bi tekli ta tok po vrhu morja, bi množina v teh vodah skrite toplote zadostovala, da bi se stopil ves led Ledenege oceana. Mnoga nova opazovanja so potrdila močnost in značaj tega toka. Omeniti je treba zlasti merjenje toplote vode 4385 m globoko. Izkazalo se je, da je značala temperatura vode v tej globini — 0,67°. Izmeriti temperaturo tako globoko je zelo težko zaradi ogromnega pritiska, ki znaša blizu 440 atmosfer.

O vodi centralnega polarnega bazena so bili znani nekateri podatki samo iz del ekspedicij, ki so prodirle v južne dele Ledenege oceana. Praktično pa ni nihče vedel, kaj se godi okrog tečaja. Tako je Nansen mislil, da je življenja globoko v morju okrog tečaja zelo malo. Živih bitij na ledu in nad ledom severno od 84. meridiana nihče ni opazil. Nansen je napisal v svojih delih: »Centralni del severnega Ledenege oceana, pokrit neprestano z ledom, lahko smatramo za pustino sredi oceana in noben sesavec ali človek ne more najti tu hrane«. Zdjati pa vidimo, da se je ta slavni polarni raziskovalec temljito motil. Ne samo globoko v morju okrog tečaja se pojavlja pestro in bogato življenje, temveč tudi na ledenih gorah in poljih žive živali in ptice.

Že leta 1934 po ekspediciji ledolomilca »Litke« je prof. Bogorov dokazoval zvezo med značajem ledenege režima tega ali onega odseka in množino planktona, drobnih rastlinskih in živalskih organizmov, živčih prosto v vodi. Nastala je teorija biološkega sezonskega značaja teh pojavov in govorilo se je o možnosti napovedovati bližnji prihod ledu po metodi proučevanja biološkega morskega letnega časa v določenem odseku.

Mislili smo, da se Nansen moti, pravi prof. Bogorov, ko govori o tem, da je

Nansen

v polarnem bazenu malo planktona. Po našem mnenju mora tudi v teh težkih razmerah nastopiti pomladno stanje, ko prdirajo mirjade razmnožujočih se trav, izkoriščajo solčno energijo, skozi nastale proge čiste vode in da se napravi tako krasna podmorska »livad«, kjer se začne »pasti« nešteti raki, lupinarji in mehkužci. In v prostih pasovih vode, izkoriščajoč obilico hrane, se lahko ob tem letnem času pojavi tudi velika riba in podmorski predstavniki polarnega živalskega sveta. Ta domneva se je v polni meri potrdila. [qoq ošouru jaos oij ef u 000° puyqo] A širšov je odkril v nastalem pasu čiste vode začetek pomladnega brstenja. Življenje revno, toda tudi tam je širšov našel mnogo raznih lupinarjev, mehkužcev in drugih živih bitij. Tako se je potrdila znatna pestrost živih bitij in njihovo bogastvo v izvestnem biološkem razdobju. Nadaljnja raziskavanja bodo pokazala, kako dolgo trajajo razni štadiji biološkega vrstnega reda letnih časov in pojasnilo se bo, kako žive razni organizmi v težkih razmerah centralnega polarnega bazena. Življenje v oblasti okrog severnega tečaja se pa ne

pojavlja samo globoko v morju pod ledom. Sam led je »razsvetel«. Samobiten pojav življenja je bila žoltordekasta barva snega na enem polju kot posledica razvoja mikroskopskih trav. Ta zanimivi pojav je močno razširjen v vseh polarnih morjih. Rdečkasto barvo dobi led od mikroskopskih enoceličnih trav.

V pasu proste vode pri stanici Severni tečaj se je pojavil morski zajec, posebna vrsta tjuinov. To prica, da mora biti v prosti vodi mnogo velikih rakov in morda tudi rib. Morski zajec se hrani navadno z živimi bitji, živčimi na dnu morja. Toda potapljači se več sto metrov, kaj šele več tisoč metrov globoko tjuin ni mogel. V oblasti okrog severnega tečaja se torej preživlja s planktonom. Veliko presenečenje je oblika živalskih pojavov nad ledom pri tečaju. K Rusom na ledeno goru niso priletele samo različne ptice, temveč jih je obiskala tudi bela medvedica z mladici. Nekatere polarne ptice letajo najbrž preko polarnega bazena. Poedine ptice je morda zanesel močan veter proti severnemu tečaju. Tu najdemo v pasovih čiste vode mnogo hrane, da lahko žive daleč od krajev, kjer gnezdi. Zagonetnejša je pot medvedice z mladici po ledenih gorah polarnega bazena. Toda že samo dejstvo, da se je pojavila, kaže na to, da v čisti vodi ne živi samo plankton, temveč tudi ribe in tjuini, ki so glavna hrana belih medvedov.

Morski pes napadel potapljača

Nevarno pustolovščino je doživel v soboto župan angleškega mesta Plymouth, po poklicu potapljač. Delal je kakor zadnje tedne vsak dan 10 metrov globoko v morju v potapljaški obleki in njegovi pomočniki bi ga bili morali potegniti iz vode, čim bi jim dal signal z vrvi. Potapljač šel ni bil dolgo pod vodo, ko je na vrvi paziti mož opazil, kako se je slednja močno zadržala. Pomočniki so brž potegnili za vrv, toda njen konec je bil prost. Previdno so potem potegnili potapljača iz vode za cevko, skozi katero so mu potiskali zrak v skafander. Cevka je bila k sreči tako trdna, da se ni pretrgala.

Prestrašeni potapljač je pripovedoval, kako ga je pod vodo napadel velik morski pes, ki se mu je pa zapletla vrv med čeljusti. To je k sreči morsko pošast tako prsenetilo, da je odplavala naprej. Močno vrv je morski pes igranje pregriznil. Tako je potapljač po srečnem naključju ušel strašni smrti.

Amerika zatrla tolovajstvo

Šef ameriške policije za zatiranje tolovajstva Edgar Hoover je sporočil, da se je policija končno posrečilo zatreti tolovajske organizacije. Nad tri četrtine tolovajev je bodisi padlo v spopadih ali pa se dilo v ječah, drugi pa žive kakor preganjana zverjad. S slavo tolovajev in njihove moči po velikih mestih so stopile v ozadje tudi prijateljice in ljubice tolovajev, pustolovke, navdušene za junaštvo in denar, ki so ga imele tolovaji vedno polne žepa. Slava se je razbujnila v nič, tolovaji so se izselili iz razkošnih stanovanj, kjer so bili policiji preveč pred nosom in večina plena je izgubila vrednost, kajti zdaj ni mogoče več spraviti v promet ukradenih bankovcev, ker jih ima policija v seznemu.

Bivše ljubice tolovajev najdes zdaj povsod, samo ne ob strani njihovih bivših ljubčkov. Črnooka Evelyn Frechetti, nekoč ljubica zloglasnega tolovaja Dillingerja, ki ga je pozneje izdala policiji, nastopa zdaj v predmestnem varietetu. Ker ne zna nič drugega, si pomaga z bulvarno popevko. Glavni del njenega programa pa zavzema pripovedovanje o pustolovščinah z Dillingerjem. Eleanor Harmemova, znana pod imenom »Plavolas tigrice«, je bila edina med tolovajskimi dekletki, ki se je udeleževala roparskih pohodov in mirno gledala, kako njeni prijatelji more svoje žrtve. Ona sedi zdaj v zaporu, obsojena na 199 let tako, da nima nobenega upanja da bi odsedela dve tretjini kazni, po kateri bi mogla oblast razmisлити o njeni pomilostitvi. Njen ljubček George Dale je končal na električnem stolu. Mary Margaret Collinsova, deklica s poljubom smrti, ki je po vrsti izdala policiji šest tolovajev — vseh šest so policisti ustrelili — živi zdaj mirno v Chicagu. Policija jo šteti pred osveto prijateljev njenih izdanih ljubčkov. V Chicagu živi tudi plavolas »Gospodinja alibi«, ki so jo nedavno izpustili iz ječe. Louisa Rolfova je preskrbovala tolovajem alihi, kadar jim je hotela policija dokazati kak zločin. Tako

je rešila več tolovajev, med njimi Macdugun Jacka in Mc. Gurna, ki se je z njo poročil, pa je bil lani v spopadu s sovražno tolpo ustreljen.

2000 gostov lorda Londonderry

V palači lorda Londonderry je bila oni dan slavnostna gostija, na katero so povabili 2000 odličnih gostov. Velika recepcija je bila prirejena na prelepeh otvoritve angleškega parlamenta. Poleg gostiteljice markize de Londonderry sta sprejemala in pozdravljala goste ministrski predsednik Neville Chamberlain in lord Londonderry. Med člani diplomatskega zbora sta vzbujali največjo pozornost soprog kitajskega poslanika Quo-Tai-Hi in japonskega poslanika barona Josida. Prva je imela na sebi kitajsko narodno nošo, prepleteno z zlatom in posuto z briljanti, smaragdi in rubini, soproga japonskega poslanika pa kimono s tremi vrstami biserov, zlatim ročajem ter krasno zapranko na prsih z 20 briljanti in velikim smaragdom. Krasni čevljički obeh dam so imeli platinaste pote in okrašeni so bili z dragulji.

Lord in markiza Londonderry

Markiza Londonderry je imela na sebi krasno zametasto obleko in rodbinski nakit, briljantno tiaro in biserno ogrlico. Tudi druge dame so nosile rodbinske nakite. Vrednost vseh teh draguljev znaša nad 3 milijone funtov sterlingov. Okrog palače lorda de Londonderry so bili razpostavljeni detektivi in tudi med služinčadjo je bilo mnogo preoblečenih detektivov. Tako visoko in bogata gospoda hoče biti temu primerno zastražena.

Izpremenjena zunanost Sonje Henie

Tisoči in tisoči ljudi po vsem svetu pozna jo držečasto Sonjo, najboljšo drsalcko sveta. Videli so jo bodisi osebnost, ko je plesala po ledu, kakor na kritih ali pa jo poznajo iz filmskih žurnalov. Ko so pa zvedeli, da je postala Sonja Henie filmska zvezda, so mnogi pomislili, da morda za film le ni dovolj lepa. Gospodarji ameriškega fil-

Is Sonja Henie delajo lepoto, ma so vedeli to enako dobro. Toda oni imajo v rokah moč, da napravijo iz dra-

žestne Sonje lepoto. Tako temeljito obvišajo v Ameriki do stroko, da so storili nekaj, kar se je zdelo nemogoče. To pa niso niti zdravili, niti kmetiči ali častniki, temveč dobro izšolani strokovnjaki za obzame, ki vidijo enako dobro kakor »vidi« filmaka kamera. Posmetek za poslušanje? Bili bi odvč. Na prvi pogled spoznamo za film neprimerna mesta. Oni vidijo obraz tak, kakršen je. To jim zadostuje, da vedo, kaj je treba storiti.

Sonja Henie je prispela v Hollywood takca, kakršno smo poznali z drsalšč. Štirinajst dni so ji umivali nekoliko pretrde kostanjeve lase s posebno tekočino iz jaje in kisa, potem so jih pa počasi belili in nazadnje še platinirali. Platinasto barvo so napravili iz esence, ki je tajna dveh kemikov. Za vse zlato na svetu bi kemika svoje tajne ne izdala. Potem je prišel na vrsto obraz, iz katerega so ji »izrezali« nekaj mesa, toda ne z nožem, temveč s solcem in vodo. Čez štirinajst dni je ime la Sonja že nekoliko podočlovat simpatičen obraz, primeren za film. Izpremenili so ji tudi nos in usta, pobavali so ji obrvi in na prvih skicajah je oče ni mogel spoznati. Kralja bi lahko imela za moža, je dejal, ko jo je zagledal.

Radioprogram

Nedelja, 7. novembra
8: Šornov šramel kvartet. — 9: Cas, poročila, spored. — 9.15: Za dobro voljo (plošče). — 9.45: Verski govor (p. dr. Roman Tominec). — 10: Prens cerkvene glasbe iz slovence. — 11.15: Otvoritev razstave A. Foersterja (prenos iz Filharmonije). — 11.30: Koncert češke glasbe (radijski orkester). — 13: Cas, vreme, poročila, spored. — 13.15: Jesensko lietje (plošče). — 16: Valčki in polke (plošče). — 17: Kmet. ura: Čebelarstvo v letošnjem letu (g. Jože Okorn). — 17.30: Prens cerkvenega koncerta iz slovence ob priliki proslave 100letnice rojstva A. Foersterja: (3 cerkveni zbori, g. prof. Matija Tome, msgr. Stanko Premrl). — 18.30: Češka plesna glasba (plošče). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Slovenska ura. — 20.30: Prezre iz »Prodane neveste« (plošče). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert češke lahke glasbe (radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 8. novembra
12: Češki in slovaški napetji (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Iz Smetanovih oper (koncert radijskega orkestra). — 14: Vreme, borza. — 18: Zdravstvena ura: Prirojene bolezni. Sprjenje rodni kali (g. dr. Anton Breclj). — 18.20: Filah: Pomlad, simfonična elika (plošče). — 18.40: Kulturna kronika: Češki skladatelji med Slovenci (g. dr. F. Kimovec). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Koncert »Pevske zvezde« ob priliki proslave 100letnice rojstva A. Foersterja (prenos iz Uniona). — 21.30: Iz čeških baletov in oparet (plošče). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Veseli zvoki čeških kompozitorov (radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

Torek, 9. novembra
11: Šolska ura: Napravimo si nekaj modelov jadrnih letal (g. Miroslav Žor). — 12: Solistične skladbe čeških mojstrov (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Iz čeških oper (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Koncert radijskega orkestra: Slovenska glasba. — 18.40: Krščanstvo in nacionalizem (univ. prof. g. dr. Fr. Veber). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zabavni tednik. — 20: Večer Josipa Prochazke: Uvodno besedo govori g. D. M. Šijanec. Tak si lepa, Zvezde žarijo, Slovo. Oj ljubica (poje g. Anton Sladkovljec). Sonata za violino (igra g. prof. K. Rupel). Klavirske skladbe izvaja prof. M. Lipovšek. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert češke lahke glasbe (radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

Sreda, 10. novembra
12: Slovanski plesi (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Češke pevske skupine (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Mladinska ura: Glasbeno oblikoslovje: Plesne oblike (g. dr. Anton Dolinar). — 18.40: Oblike in dinamika življenja (vseuč. prof. g. dr. Andrej Gosar). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Šah. — 20: Koncert češke komorne glasbe. Izvajajo: ga Lobejeva (čelo), gdni Francka Ornikova (violina) in Silva Hrašovec (klavir). — 21: Koncert češke glasbe (radijski orkester). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Terec Stritar in radijski jazz. — Konec ob 23. uri.

Kupujte domače blago!

ZA DAME KVALITETNO DELO IN BLAGO, NAJBOLJŠI KROJ, LASTNA IZDELAVA, BLAGO IN KRZNO DIREKTNO IZ NAJVEČJIH TOVARN — ZATO SO NAJcenejši IN NAJLEPŠI PLaSCI KONFEKCIJE PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg 5

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

— Vedela sem dobro, da lažete! — je vzkičnila trdno prepričana, da Robert ni zmožen tolike podlosti. — On, da bi storil kaj takega? Ah, vse bi mogla verjeti, toda tega nikoli, take podlosti ni zmožen... Nikoli!

Volskin je s koncem bača otresel s hlač pepel svoje cigarete.

— So tajne, ki ne morejo kljubovati vprašanju, izgovorjenemu z nežnimi usti na mehkem zglovlju. — je dejal malomarno... A propos, ali pa veste, da ima lady Killfenorova ljubavno razmerje z grofom Robertom de Brancelinom?

To pot je udarec zadel. Staša se je vsa iz sebe zdržnila in naslonila na steno. Volskin je čutil pod njeno obleko ob žalosti silno utripajoče srce. Smatral se je za gospodarja položaja in hotel je končati ta pogovor. Hlineč zaničljivo sočutje, je dejal:

— Potrebna bi bila vaša zasljepljenost, da bi verjeli temu mlademu gizdalinu. On, ki je trdil, da

133

vas ljubi, ni storil ničesar, ko je zvedel, da ste ujeti.

Zastokala je, kajti znova je čutila, kako se oglašja v njenem srcu dvom.

— Morda pa še ne ve, da sem ujeta, — je poskusila ugovarjati.

— Ni mogoče! Vsi listi so polni poročil o vaši ugrabitvi.

— Če bi hotel kaj ukreniti, bi moral imeti mnogo denarja, — je pripomnila. — Najbrž nima sredstev za to.

— On pa siromak! Saj ima sedemindeset milijonov!

— Milijonov? Robert de Brancelin?

— Da, zadel je glavni dobiček. To ogromno premoženje mu je prinesla srečka kalkutske sweepstake, ki so mu jo izbrale nežne ročice.

Staša je kar poskočila od veselja.

— Glavni dobiček je zadel, pravite?

— Da. Sicer pa, mar ni povsem naravno, da bi se izkazal hvalčnega tisti, ki mu je srečko izbrala? Vsak dan ga vidi jo z njo v šanghajskih restavracijah in kavarnah.

Vsakemu človeku, razen Volskinu, bi se bila Staša zasmijala, če bi videl, kako so se izpremenile poteze njenega obraza.

— Kaj... z njo? — je zajecijala. — O kom pa govorite?

— O kom neki, če ne o lady Killfenorovi?

Staša se je opotekla.

— In on... on... trdi, da je bila ona tista...?

— To zatrjuje vsem, ki ga hočejo poslušati.

— Oh! — je vzkičnila in glas ji je odpovedal. Robert je moral napeti vse sile, da se je premagal, da ni planil na Volskinu.

Najprej moram zvedeti, kam pes taco moli, je prigovarjal samemu sebi.

Volskin je zdaj zamenjal masko. Ni bil več porogljiv, niti strupen, postal je priazen, skoraj poln sočutja. Stopil je k Staši, ki je naslonjena na komolce, bridko ihtela, in dejal je sladko:

— Glejte, ali bi ne bilo bolje pozabiti na vse to? Mar so žene vašega kova vredne take slabosti?... Zakaj bi ne poskusila pobotati se?

Počasi je dvignila glavo in ga vprašujoče pogledala.

— Da, — je nadaljevala, — če je človek tako nedostojen, kakor Ismail Hawkstone, pokorn glasu svojega srca, ni sile, ki bi kljubovala njegovi strasti. Trdno sem prepričan, da bi lahko zopet dobili nad njim vse svoj vpliv, če bi le hoteli...

— Mislite?

— Da, prepričan sem o tem, — je ponovil Volskin samozvestno. — Dovoľte samo in poskusite. Če bo treba, vam bom pomagal. Takoj proglašamo za obrekovanje vse vesti o vašem sestanku in izletu z grofom de Brancelinom.

— A potem?

— Mislite, da se je že omeščala, je privlekel na dan glavni adut:

— Potem, — je dejal zelo dobrohotno, vam ne bo treba storiti nič drugega, nego poslušati naša

navodila. Dobro orijentirani Hawkstone lahko postane mogočen zaveznik, ne da bi sam vedel za to in... Toda čemu se smejete...? Saj je naravnost absurdno smejati se tako.

Staša se je smejala na ves glas, da je Volskin kar z zobmi zaškrčkal.

— Proketo... Nehajte vendar smejati se! — je zakričal.

Staša se je pa še bolj smejala:

— Tepec neumni! Ze celo uro me mučite s svojimi izmišljotinami, da bi me pripravili do tega, da bi postala izdajalka, mene, Stašo Symianovo. — In radostno je vzkičnila: Da, s svojimi izmišljotinami. Da, lagali ste, zdaj mi je to čisto jasno. Ne, moj Robert ni nikoli nikjer govoril tega, ne, njegova ljubezen do mene se nikakor ni izpremenila in če ga ni tu...

— Kdo vam pa pravi, Staša, da ga ni tu?

Volskin je srdito zaklel in odskočil. V naslednjem hipu so zadoneli v nočno tišino strelji: maršal Bourjal je bil izgubil potrpežljivost in začel napad.

★

Staša je bila nepopisno srečna v naročju svojega Roberta.

— Ti, dragec moj... saj sem dobro vedela... tista ženska črnih las, ali verjameš?... Ah, kako neumen je včasih človek in kako muči samega sebe!